

Bohoslužby v Javorníku 7.listopadu 2021

Mk 12,38-44

Milé sestry, milí bratři, na Ježíšovo působení v době před dvěma tisíci lety máme celkem jasný pohled. Bůh v něm naplnil dávná zaslíbení a poslal svého Syna, aby přinesl nový život do společenství Hospodinova lidu. Známe jeho dílo od počátku až do konce a touto optikou poměrujeme všechny jednotlivé události v jeho působení. Ježíšův myšlenkový svět nám byl už mnohokrát představen a předán, proto mu celkem rozumíme. Ovšem, co svět jeho posluchačů? Kolik toho o něm víme? Jak dobře ho známe, abychom si dokázali představit jejich situaci? Vždyť právě do ní Ježíšova slova vstupovala. Proto také Ježíše vnímali trochu jinak. Myslím, že pro nás je tato otázka celkem důležitá. Ne proto, abychom tehdejší posluchače mohli nějak posuzovat, ale abychom se mohli lépe postavit k tomu, co Ježíšova slova znamenají dnes v našem životě. Vždyť přeci Ježíš, který působí v našem životě, je Ježíš živý, nikoliv jen historický. Tedy Ježíš, který ovlivňuje naše současné jednání, nikoliv Ježíš, kterého můžeme zkoumat a různě analyzovat.

Když jsme třídili knihovnu po mém dědovi, zaujala mne jedna kniha. Děj se odehrával po první světové válce v Americe, v prostředí alergickém na vše německé. Do této nenávislné atmosféry přišel za jedním člověkem Ježíš, že ho bude provázet. Nedopadlo to zrovna nejlépe. Ač velmi křesťanské prostředí, nedokázalo Ježíše přijmout. Zápletka vede k silnému zamyšlení nad tím, jak by dnes Ježíš mezi námi dopadl? Jaký by měl úspěch, kdo by mu naslouchal a jak bychom reagovali my sami? Otázka je to možná velmi teoretická, ovšem je celkem zásadní. Měli bychom nad ní umět přemýšlet.

Zákoníci, farizeové, saduceové, ale také Římané či zéloté, to jsou skupiny, které představují různé přístupy k Bohu. A také na nich autoři evangelií ukazují, v čem tento přístup selhává, v čem člověka spíše od Boha odvádí. Proto o těchto lidech nemluvíme vždy zrovna uctivě. Ne zrovna příznivé vyznění má i začátek dnešního textu z Markova evangelia. Dejte si pozor na zákoníky... čtenáři hned vyběhne na mysl celý předchozí obsah této kapitoly. Farizeové, saduceové a pak jeden zákoník přicházeli za Ježíšem a zkoušeli ho, tedy svým způsobem kádrovali, nebo také pokoušeli, aby ho vyprovokovali k něčemu, čeho by sám později mohl litovat. Každému slušnému člověku je jasné, že takové věci se prostě nedělají. Snažit se někoho chytat za slovo, provokovat k nějakému činu, za který by byl následně odsouzen, či alespoň zostuzen, to nepatří k formě civilizovaného projevu. Proto Ježíšovu upozornění celkem asi rozumíme, dokážeme si ho vzít k srdci. Ano, ano, na tyto typy je třeba si dát pozor, moc jim

nenaslouchat a tak podobně. Zcela jistě bychom i dnes našli, kdo by se dal přirovnat, připodobnit.

Tomu dnešku bych rád věnoval pozornost. O kom a jak by mluvil Ježíš dnes, kdyby tedy podobně jako ve výše zmíněném románu vstoupil to tohoto světa? A kde by se projevíli oni saduceové, farizeové a zákoníci? Jsme si jist, že bychom je našli v církvi, v kostelích a modlitebnách. V evangeliích totiž nejde u těchto skupin o nějaké funkce, ale o přístupy k Bohu. Přístupy, které jsou i dnes celkem pestré. Najdeme lidi, kteří jsou spíše pragmatiky, možná by to mohla být skupina nějakých liberálů, kteří to s tím Bohem a různými duchovními zážitky nechtějí moc prožívat. Pro život víry jim stačí, když se podrží několika málo pravidel a budou se chovat rozumně. Protikladem by pak mohli být radikálové, konzervativci, kteří naopak všechno prožívají až moc, vidí hřích a ďábla doslova za každým rohem. No a potom ještě sorta někde mezi tím, nebo i nad nimi, prostě takoví ti mudrlanti nad Písmem. Se všemi z nich by se Ježíš nějak musel popasovat. Do určité míry se to dá asi pochopit. Vždyť každý z nás má nějaký teologický základ, nějaké znalosti, nějak svou víru vyznává. A když přijde někdo, kdo začne mluvit jinak, než bylo zaběhané, dostane se pod drobnohled, pod palbu různých otázek. Je třeba si vždy udělat jasno, odkud a kam plyne ten nový proud, který přichází. A je dobře, když se člověk nedá jen tak strhnout, ale má se na pozoru. Sám Ježíš přeci předpověděl, že přijde mnoho různých falešných proroků, kteří se pokusí ukázat novou cestu spásy, ale přitom člověka totálně zničí. Proto je dobré prověřovat, zkoumat pravověrnost. Jenže v tom je také ten zádrhel. Kvůli němu Ježíš také před těmi zákoníky výstražně zvedá prst. Pravdu nelze najít jinak, než tím, že ji člověk bude hledat. V rozhovorech s Ježíšovými protivníky se ale nabízí otázka, o jakou pravdu vlastně šlo?

Jakou pravdu bychom hledali, když by před námi byla možnost mluvit s někým, kdo by mohl být Ježíš? Jaké otázky bychom pokládali, jaká témata zkoumali? Nejspíš ta, kterými žijeme, která jsou pro nás zásadní. Konzervativnější část by možná debatovala nad tím, jestli přijmout restituce a jak se postavit k otázce manželství pro všechny. Ti liberálnější by se možná ptali, jak vážně to myslel Pavel s některými výroky ve svých listech. A mudrlanti? Možná něco o křtu a správné liturgii. Prostě každý by vzal téma, kde by se muselo ukázat, jak Ježíš zapadá do toho, co sám považuje za správné a pravdivé. Jak by na takové otázky Ježíš odpověděl? Těžko říct, ale určitě by všechny skupiny byly dost překvapené. Ovšem nutno podotknout, že Ježíš by ani jednu z těch otázek neshodil jako blbou, stejně tak by neřekl, že ti, kdo je řeší jsou zlí. Spíš by vybídl k hledání řešení, které je skryto ještě někde hlouběji v Písmech, než člověk doposud hledal. Právě tento důraz se pak promítá do toho, proč se tak nelichotivě vyjádřil právě o oněch zákonících.

Zákoníci byli lidé, kteří nejen zkoumali, ale hlavně učili Zákon. Byli tedy velice důležití. A když je někdo důležitý, začíná být časem i vážený. Když je něco moc vážené, prestižní, pak je problém, že se najdou tací, kteří se rozhodnou stát zákoníky jen pro tu prestiž. A o nich Ježíš mluví.

Dlouhé řízy, významná místa, různé výhody, privilegia. Pokud se někdo jako zákoník právě tohoto drží a dožaduje, je něco špatně. Minimálně v tom, že studiu a učení zákona nevěnuje takovou pozornost. Zůstává spíše na povrchu, život s Bohem se sráží na držení se pravidel katechismu a ztrácí onen náboj hledání pravdy. A když se nehledá pravda Boží, zabydluje se člověk v pravdě vlastní. A kdo bydlí v pravdě vlastní, ať je zákoník, farizej, saducej, liberál či konzervavec, při setkání s Ježíšem ho zkrátka odmítne jako někoho, kdo se nedrží pravdy. On se totiž Ježíš těch lidských pravd moc opravdu nedrží.

Aby to však bylo o něco jasnější, přidává Marek ještě tu příhodu u pokladnice. Jistě zaznívá z ní, jak je to s tou obětavostí, jak povrchní někdy můžou být ti velcí sponzoři a jak je třeba ocenit malé dárce. Ovšem u té vdovy Ježíš mluví nejen o nedostatku, ale o potřebě. Co by sama potřebovala, to dala. Ukazuje tím k oběti. A to jsme někde jinde, než u obhajoby malých darů chudých. Jsme u přemýšlení o tom, proč a co člověk Bohu dává. V takovém případě se začíná otázka daru v pokladnici prolínat s motivací jednání zákoníka či dalších, kteří za Ježíšem přicházejí, kteří se s ním setkávají a posuzují, jak moc je či není ve svých názorech přijatelný. A tady může být také pro nás dnes problematický, protože najednou místo toho, aby nám řekl, že jsme se zařídili přesně podle jeho slova, tak se nás spíš zeptá, proč jsme ho začali následovat, co to pro nás znamená, že jsme jeho učedníky? Co nás k tomu vede, že ho vyznáváme svým Pánem? Jak bychom na takovou otázku reagovali? Je pro nás otázka následování spojena s celým životem? Nebo jen s tím, co o sobě druhým ukazujeme? Možná, že při takových otázkách začneme trochu nejistět a podobně jako Ježíšovi současníci hledat nějakou cestu, jak odpoutat pozornost od takovýchto témat. Třeba tím, že vytáhneme nějaký svůj trumf v podobě obecných teologických témat. Ostatně, ono je pořád lepší se soustředit na to, jak je to třeba s reálnou přítomností Krista v živlech stolu Páně, než s jeho reálnou přítomností v mém vlastním jednání.

Ježíšovo vystoupení a učení je někdy velikou revolucí v lidském životě. Posluchačům každé doby může na mysl tanout otázka, zda to není jen další blud, který chce člověka jen zmást. Myslím, že za odpověď na takovou otázku celkem dobře poslouží i ten dnešní text, který se snaží ukázat na Ježíše jako někoho, kdo je jako ta vdova. Nezapomínejme, že příběh se odehrává krátce před Velikonocemi. Ježíš už je v Jeruzalémě a tak i tou cestou dává svým učedníkům najevo, že nepřišel, aby se nechal zdravit na tržištích, aby si vynucoval přední místa u různých stolů a další podobné výhody. Přišel, aby do Boží pokladnice dal všechno, co má, celý svůj život. Na rozdíl od mnoha protivníků, kteří Ježíšovu pravost zkoumali podle svých důrazů, Ježíš tuto pravost osvědčuje ve své oběti. A to odkazuje i našemu zvěstování. Své následování nemáme dokládat pevností vlastní pravdy, ale tím, že není jen okrajovou sváteční záležitostí, nýbrž naplní celého života.

Pane Ježíši, vytváříme si o tobě mnoho představ a obrazů. Prosíme, pomoz nám hledat, jak skutečné je tvé jednání s námi.

Neděle 7.listopadu 2021

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Úterý, 03 Leden 2023 10:55 -

Amen.